

P5 presentatie

1. Welkom op de presentatie van het ontwerp van de Brakke Grond.
2. De Brakke Grond is gesitueerd in de binnenstad van Amsterdam. Deze situatie vraagt om een uitspraak over de stad in z'n algemeen en om de locatie specifiek. Een nieuw ontwerp in een binnenstad heeft gevolgen voor de stedelijke structuur. Bij het voorstel wat ik doe voor het ontwerp van de Brakke Grond is op verschillende schalen gekeken naar de stedelijke inpassing en verwachtingen die aan het ontwerp gesteld worden.
3. . Een stad bestaat uit een verzameling van publieke en private ruimtes.
4. In de publieke ruimtes vinden al dan niet toevallige ontmoetingen plaats. Dit ontmoeten is in deze tijd van individualisering steeds belangrijker. Het is de plaats van dialoog. Hoe waardevol deze ontmoetingen zijn hangt onder andere af van de situatie waarin deze plaats vinden.
5. Het plein in de Nes is een potentiële publieke ruimte voor waardevolle ontmoetingen. De combinatie van het selecte publiek, de beperkte grote en aanwezigheid van het restaurant, maken dit plein uniek.
6. Een stad is een verzameling van activiteiten die plaatsvinden. Deze activiteiten kunnen zichtbaar zijn of niet. De zichtbaarheid zijn van activiteiten maken een stad levendig en maken het stedelijke karakter.
7. In de Nes vinden veel activiteiten plaats, een groot deel hiervan is slechts beperkt zichtbaar.
De aanwezigheid van de Brakke Grond in de Nes is een kans om de culturele activiteit zichtbaar te maken in de straat.
8. Een stad is een verzameling van gebouwen.
9. Deze gebouwen hebben verschillende schalen met verschillende ontwikkelmogelijkheden. De schaal in de Nes is uniek in vergelijking tot de rest van de stad. De verschillende hallen welke in de Nes staan en stonden geven de straat een meer industriële uitstraling. Dit heeft bij gedragen aan de ontwikkelingen in deze straat. Waar vroeger de verschillende hallen een belangrijke functie voor de handel vervulde is de straat nu gevuld met verschillende theaters, restaurants en grootschalige bankgebouwen.
10. De Brakke Grond is tenslotte een toevoeging aan het culturele aanbod in Amsterdam. De locatie is voor deze culturele inpassing goed geschikt. De Brakke Grond brengt geen populistische kunst zoals het grootschalig aangeboden wordt. De kunst is experimenteler en voor een minder breed publiek. De theaters die reeds in de Nes aanwezig zijn hebben dit zelfde kleinschaligere karakter.
11. Al met al is een stad een complexe samenhang van verschillende elementen met verschillende duur van permanentie. Niet alleen de gebouwen zelf zullen veranderen ook functies en publiek veranderen. Voor dit ontwerp is er voor gekozen om het specifiek voor deze functie te ontwerpen, wel is door bijvoorbeeld de schaalkeuze bewust omgegaan met het feit dat dit gebouw na dit cultuurhuis nog een andere functie zou kunnen krijgen.
12. De Brakke Grond is een Vlaams cultuurhuis in de binnenstad van Amsterdam. Het laat "het spannendste" uit de Vlaamse kunst en cultuurwereld zien. Het programma is zeer divers en concentreert zich op verschillende kunstvormen, zoals beeldende kunst, theater, literatuur en film. In eerste instantie is het opgezet als een uitwisseling vanuit de Vlaamse overheid aan het Nederlandse publiek. Maar inmiddels is het meer dan een promotiemiddel, het is een actief instituut welke naast de publieke functie een onderdeel is van het netwerk van de Nederlandse en Vlaamse cultuurwereld.
13. Dit cultuurhuis is gevestigd in de in de Nes. De Nes ligt in de binnenstad van Amsterdam. Het loopt paral aan het Rokin en de Oudezijdsvoorburgwal.

14. Het is een vrij smalle straat met blokken van een industriële schaal. Hoewel de straat midden in het toeristische en commerciële centrum ligt, heeft het een minder grootschalig publiek. Overdag zijn het vooral bewoners van Amsterdam en studenten van de dichtbij gelegen universiteit welke de straat gebruiken als doorgaande route, 's avonds trekken de kleine theaters en restaurants cultureel geïnteresseerd publiek. Op deze manier werkt de Nes als een filter voor het publiek.
15. In de Nes zijn een aantal theaters gevestigd, deze blijven verscholen achter de gevels. Door dit gesloten karakter valt de rijkdom van de culturele functies nauwelijks op.
16. De Nes opent zich met een plein op het plot van de Brakke Grond. Aan dit plein zit het restaurant van de Brakke Grond. Het terras wordt vanaf het middaguur gebruikt door medewerkers van de omliggende kantoren en door bezoekers en personeel van de Brakke Grond. Het brengt levendigheid in de straat.
17. Aan de andere zijde grenst de Brakke Grond aan de Oudezijdsvoorburgwal. Het karakter van deze gracht is totaal anders dan het karakter van de Nes. De panden zijn chiquer en de schaal is kleiner. Aan de gracht zijn woningen en representatieve kantoren gevestigd. De naast liggende gracht geeft een ruimtelijk karakter.
18. De Brakke grond is een actief instituut. Dit actieve karakter past in de binnenstad van Amsterdam en draagt bij aan de levendigheid van de Nes, zoals de binnenstad van Amsterdam kan bijdragen aan het actieve karakter van de Brakke Grond. Publiek is een belangrijk ingrediënt van het actieve karakter. Door het publiek ontstaat er interactie en reflectie. Of zoals Lene het omschreef: Kunst is geen kunst zolang het niet publiek is. Zoals in de inleiding is verteld werkt de Nes als een filter voor publiek, het cultureel geïnteresseerd publiek maakt reeds gebruik van de straat.
19. Dit gegeven is in de stedelijke schaal meegenomen in het ontwerp. Door de schaal van de volumes vinden zij inpassing in het ritme van dit deel van de stad. De volumes zijn een transformatie van de hallen die in de straat aanwezig zijn en waren.
20. Doordat de volumes beide aan een steeg zijn gepositioneerd ontstaat er een plein in het midden van het plot. Hierdoor heeft het plein drie aangrenzende gevels. Zo wordt het plein meer betrokken bij het gebouw.
21. De volumes zijn los gehouden van de bebouwing aan de gracht. De ruimte die hierdoor ontstaat zorgt voor een verbindende ruimte tussen de verschillende volumes. Deze ruimte valt binnen de zelfde zone als het plein. Hierdoor krijgt het plein meer diepte.
22. Het publieke deel is gericht op de Nes. Het plein aan de Nes is hiervan een belangrijk onderdeel, deze is verplaatst naar het midden en is onderdeel van een zone tussen de volumes. Deze zone brengt verschillende gebruikers bij elkaar. Het gaat hier om het zien en gezien worden.
23. Op het plein gebeurt dit op het terras,
24. Dit plein loopt via het entree gebied door in de tuin
25. deze tuin is weer een samenkomst van de verschillende mensen die aan het werk zijn. Hier wordt wat er achter de schermen gebeurt samen gebracht en zichtbaar gemaakt.
- 26.
27. Waar in de oude situatie twee gevels aan het plein grensde
28. is deze relatie nu gemaakt door het gebouw te benaderen als een dicht volume met gaten. Achter deze gaten schuilen de openbare functies zoals een eetcafé en theaterkamer. Aan het plein zit een opeenvolging van deze gaten welke op verschillende tijden actief zijn. De tuin welke in de zelfde zone ligt geeft samen met het entree volume extra diepte aan het plein. Door deze gaten en de diepte gecreëerd door de tuin wordt de rijkdom van de culturele functie naar voren gebracht.
29. een rij bomen definieert de ruimte waardoor het plein minder wegloopt in de straat. Er ontstaat een meer besloten plein waar ruimte is voor samenkomst en reflectie

30. een van de wanden van het plein wordt gemaakt door het entree volume. De relatie tussen de entree ruimte en naastliggende volumes is dubbelzinnig. De nadruk ligt op beide bouwdelen maar even sterk op de ruimte ertussen. Het is maar net waarop je aandacht gevestigd werd.
31. De opbouw van deze entree ruimte is even dubbelzinnig. Het heeft een eigen constructie maar is wel degelijk verbonden met de naast gelegen volumes. De aansluiting van het entreevolume met de naast gelegen volumes sluit aan op het ritme van deze volumes. De dakrand sluit aan op de messing stroken, de pui ligt terug. Het vlak tussen de lijn van de messingstrook en de pui wordt volledig in messing uitgevoerd. Hierdoor ontstaat enerzijds een overgang die een aanleiding geeft richting het entree volume, anderzijds verstoort het ritme van de naastgelegen volumes niet.
32. Zoals de beide volumes een ander ritme hebben heeft ook het entree volume een eigen ritme, de geringere grote van het entree volume geeft aanleiding dit ritme compacter te maken. Dit geeft een menselijke maat aan het volume. Het volume is, wanneer de gordijnen geopend zijn transparant, welke contrast staan met de zeer gesloten en grote deuren, wat juist de opening is om naar binnen te gaan ook hier is de dubbelzinnigheid in de uitwerking terug te vinden.
33. De afwerking van de vloer verschilt sterk van de afwerking in de andere volumes. Er is hier voor een donkere natuursteen kozen in keperverband, dit verband komt ook terug in de bestrating van het plein en de tuin. Hiermee wordt de verbondenheid van dit entreevolume met de tuin en het plein benadrukt. Het plafond is afgewerkt met messing, de wanden van de naastgelegen volumes zijn van baksteen, hierdoor is de grens tussen binnen en buiten vervaagd, is het volume een overdekte ruimte welke onderdeel is van de buitenruimtes? Of is het een binnenruimte? Door onder andere de toepassing van gordijnen langs de puien kan de ruimte verschillende sferen aannemen. Door de gordijnen te sluiten ontstaat er een besloten en warme ruimte. Dit wordt versterkt door het toepassen van verplaatsbare meubelen.
34. Dit entree volume verschaft toegang tot de expositie ruimte en het theater. Dit geeft deze ruimte een verschillende betekenis op verschillende tijdstippen.
35. Overdag zal de toegang richting de expositie gebruikt worden. De ruimte wordt gemaakt door een zonering gecreëerd door een aantal schijven.
36. Deze zonering is van toepassing op het gehele volume en komt in alle ruimtes terug, al gebeurt dit niet overal op de zelfde manier.
37. Aan de pleinkant is een overgang zone, deze geeft een doorkijk over de volledige lengte van het volume.
38. De hiërarchie komt naar voren door het materiaal gebruik. Er is onderscheid gemaakt tussen de buitenwanden en de elementen in het interieur.
39. De lijn welke de eerder genoemde zone maakt is tevens een constructieve lijn. Hierdoor ontstaat een grote en kleine overspanning. Doordat de constructiehoogte van de kleine overspanning kleiner is ontstaat er ruimte voor het integreren van installatieleidingen, wat de eenvoud van de ruimtes versterkt.
40. Deze eenvoud is ook het uitgangspunt van de installaties zelf. Verwarming en koeling wordt in de vloeren opgenomen en gevoed door een aquifer. Deze aquifer is een lange termijn opslag van kou en warmte in grond. Ventilatie wordt mechanisch geregeld via een waterluchtsysteem, om de leidingen zo klein mogelijk te houden.
41. De zaal van de expositieruimte wordt gevormd door de schijven en een aantal wanden.
42. Deze worden gestucd afgewerkt zodat ze eventueel aangepast kunnen worden als dat voor een expositie gewenst is. De overige materialen zijn grover en gekozen om het gebruik te laten zien. Op de vloer ligt een eikenhoutenvloer, deze is onderhevig aan slijtage en benadrukt hierdoor het actieve karakter van de Brakke Grond. De buitenste wanden zijn afgewerkt met een grovere Leemstuc. Deze geven de ruimte

een minder cleane uitstraling, waardoor het naar de hand zetten van de expositie omgeving wordt gestimuleerd.

43. Leemstuc is een natuurlijk materiaal wat ademt en veel vocht kan opnemen en afgeven. Het is een laag van ongeveer 10 mm. Door het toevoegen van wat lijm aan het mengsel zal het minder kwetsbaar zijn. Een groot voordeel van Leemstuc is dat het achteraf erg makkelijk te repareren is mocht het wel beschadigen. Voor het aanbrengen is geen wapening nodig, wel dienen naden te worden overbrugd met riffusiegaas. En op de hoeken worden hoekbeschermingsprofielen toegepast en langs vloer, plafond een schaduwvoeg stucstopprofielen.
44. Een derde zone grenst aan deze Leemstuc wand. In deze zone is een trap gesitueerd. Deze zone benadrukt de overgang naar een volgende ruimte. Ook hier is de slijtage als een thema doorgevoerd. De leuning is in messing uitgevoerd waar gebruikerssporen op achter zullen blijven.
45. Via deze trap kunnen de overige drie expositieruimtes worden bereikt. Deze ruimte is smal en hoog, de emotie welke wordt opgeroepen wordt versterkt door sequentie van opeenvolgende ruimtes. De focus wordt hier tijdelijk verlegt richting het gebouw.
46. Dit is een sequentie tussen ruimtes met een verschillende schaal. De ruimte op de begane grond is relatief laag, de opvolgende dubbelhoog waarna weer een lage en een dubbelhoge ruimte volgt. Dit verschil wordt versterkt door het toepassen van daglicht in de hoge ruimtes en slechts kunstlicht in de lagere ruimtes. Tussen deze ruimtes zijn zones waar de focus verlegt wordt. Bijvoorbeeld naar het gebouw of richting de stad.
47. Het daglicht wordt gefilterd door de toepassing van balken als dakconstructie. Om eenheid te creëren tussen de balken en de omhulling, sluiten ze qua kleur en ruwheid aan op de Leemstuc wand. Door de afstand tot deze balken is er echter gekozen om deze slechts in de zelfde kleur af te stucen en geen Leemstuc toe te passen. De overige wanden zijn volgens de eerder toegelichte hiërarchie afgewerkt. Er is vanuit de eerste dubbelhoge expositie ruimte een visuele connectie met de bibliotheek. De bibliotheek kan gezien worden als een expositie ruimte voor de literatuur. Naast Vlaamse literatuur is het een archief voor publicaties gebonden aan de Brakke Grond, zoals uitgaven over beleid maar ook bijvoorbeeld naslagwerken van tentoonstellingen en voorstellingen georganiseerd door de Brakke Grond. In de bibliotheek is ruimte om deze boeken te kunnen lezen, deze staat in directe verbinding met de expositie ruimte zodat er een directe relatie is tussen het nu en gearhiveerde. Deze minimale scheiding wordt benadrukt door het toepassen van een balustrade van messing.
48. De industriële sfeer in deze ruimtes is een verwijzing naar het industriële gebouwen van de Nes. Waar de Amsterdammers bijeenkwamen voor de handel, kunnen ze hier bijeenkomen om kunst te consumeren en belangrijker, om deze te reflecteren. De associatie van de actieve sfeer van deze industriële panden sluiten aan bij het actieve karakter van de brakke grond. Het industriële karakter van expositie ruimtes wordt vooral bepaald door de dak constructie.
49. Het ritme van deze constructie is gelijk aan het ritme van de gevel. Om de 3 meter ligt een balk, waar in de gevel om de 3 meter een messingstrook is. Dit ritme versterkt de diepte van de ruimte en benadrukt de verbinding tussen de verschillende ruimtes. Ritmes komen in verschillende hiërarchieën terug in het ontwerp.
50. Zo sluit bijvoorbeeld ook de vloerafwerking aan op het ritme van de constructie. De ritmes maken het gebouw begrijpbaar voor de bezoeker. Hierdoor is er meer aandacht voor de kunst die in het gebouw tentoongesteld wordt.
51. Deze focus op de kunst wordt afgewisseld met een rust moment, van de begane grond naar de verdieping is dit de trap. Op de verdieping is het een ruimte waar de focus verlegt wordt naar de buitenruimtes. Hier wordt contact gelegd met het actieve karakter van de Brakke Grond en de stad.

52. Andersom wordt het publiek hier tentoongesteld aan de stad. Door de focus afwisselend op de stad te richten wordt de reflectie op de kunst teruggebracht naar de context.
53. Deze context is de stad maar ook het actieve karakter van de Brakke Grond zelf. Door processen voor het produceren van kunst en het organiseren van de exposities en voorstellingen te laten zien aan het publiek ontstaat een andere ingang voor het reflecteren op de kunst.
54. Naast een kantoor voor personeel van de Brakke Grond voor bijvoorbeeld programmering is er ook ruimte voor technisch personeel zoals een toneelmeester. Ook voorziet het ontwerp in ruimte voor artists in residence. De artists in residence zijn voor de Brakke Grond een aanwinst om daadwerkelijk onderdeel te zijn van het fluctuerende karakter van de cultuur. Voor de artiesten zelf is het een kans om binnen te komen in het netwerk waar de Brakke Grond een onderdeel van is. Doordat de artists in residence kunnen werken op locatie dragen zij bij aan het actieve karakter van de Brakke Grond.
55. De artists in residence hebben een woon en expositie ruimte aan de gracht, zo geven ze de Brakke Grond een gezicht aan deze gracht en wordt de beperking van vernieuwing door het institutionele karakter van de Brakke Grond verminderd. De schaal van deze functie sluit aan bij de schaal welke aan de gracht aanwezig is. De artists in residence maken gebruik van de het technisch atelier en aangrenzende tuin, hierdoor ontstaat er contact tussen de verschillende artiesten die er aanwezig zijn wat de netwerk functie van de Brakke Grond vult.
56. De “achter de schermen” functies zijn met elkaar verbonden via de tuin. Hier grenst het kantoor aan, het technische atelier en de woningen van de artists in residence. De tuin is waar zij kunnen werken en omdat het ook de verbinding is tussen de verschillende volumes is, de plaats waar ze elkaar ontmoeten. De overgang van deze schalen wordt gemaakt in de tuin waar ook de volumes met de industriële schaal op aansluiten.
57. De industriële schaal van de volumes is benadrukt met de opbouw van stroken van de gevel. Deze strakke en systematische opbouw van de gevel sluit aan bij de bank gebouwen in de straat, waar de schaal van de gekozen materialen aansluit bij de oudere bebouwing.
58. Het is een combinatie van metselwerk met messing stroken. Het metselwerk is een Vlaamse steen met verschillende tinten.
59. Zowel het mestelwerk als de messing stroken zullen gaan verouderen. De reeds getrommelde baksteen zal meer kleur krijgen doordat er stukken vanaf zullen brokkelen. De messing zal eerst groener te worden om vervolgens iets bruiner te worden. Door deze veroudering wordt het levende karakter van de materialen en hiermee van de Brakke Grond benadrukt.
60. Het contrast van precisie en ruwheid tussen de twee materialen zorgt ervoor dat er nagedacht moet worden over bevestiging en bouwvolgorde. Om te voorkomen dat de messingstroken beschadigen door het mestelwerk zal eerst het mestelwerk worden opgetrokken waarna de stroken worden bevestigd. Omdat de stroken meteen dilatatievoegen zijn voor het metselwerk worden de stroken aan de achter constructie bevestigd. De stroken worden van onderaf gemonteerd aan u profielen met een aangelast stuk messing aan de stroken zelf. Hierdoor blijft de beëindiging van de strook zichtbaar. Dit geeft helderheid aan het materiaal en zal een kleine invloed hebben op de verwerking.
61. Deze opbouw komt terug in vrijwel alle gevels. De afstand tussen de stroken is echter verschillend. Bij het volume waar de theaterzalen in zijn gesitueerd is het volume lager en het ritme compacter. Dit symboliseert de compactheid van een voorstelling. Een voorstelling heeft een korte duur en wordt meestal beleefd met een grote hoeveelheid mensen. Het begin en einde van zo'n voorstelling staat vast echter de invulling van een avond voor de bezoeker niet. Zowel voor als na een voorstelling is

een samenkomst van mensen. Dit moment is een belangrijk onderdeel van de avond en bovendien het moment voor reflectie.

62. Deze avond is vormgegeven rond het plein. Hier is mogelijkheid om te eten in het eetcafé, te ontmoeten in de foyer en na te praten in de theaterkamer. Het eetcafé is de gehele dag geopend en voor een divers publiek. Het wordt door een uitbater gerund en staat dus min of meer los van de Brakke Grond. De sfeer is die van een eetcafé, je kunt er terecht voor eenvoudig eten in de avond, lunch overdag maar ook voor een drankje na het werk.
63. Aan de andere zijde van het plein is de theaterkamer. Deze wordt gerund door de Brakke Grond zelf. Het kan gezien worden als de huiskamer van de Brakke Grond waar na een voorstelling tot in de kleine uurtjes wordt nagepraat.
64. Voor de Nes is het zichtbaar maken van de activiteiten een kans. Deze zichtbaarheid wordt gemaakt door het plein met het eetcafé en theaterkamer, maar ook het entreevolume speelt hierin een belangrijke rol.
65. Vanuit de entree zijn er messing deuren welke zich openen richting de foyer, op deze manier wordt de entree zone 's avonds onderdeel van deze foyer. Het openkarakter van dit volume maakt het vooral 's avonds transparant. En wanneer de gordijnen gesloten zijn nog spannender.
66. De foyer is een langgerekte ruimte, zoals bij het expositie volume is ook hier sprake van een zonering. Waarbij de foyer de eerste zone is en de zalen de tweede. De foyer is een lange ruimte met verschillende hoogtes.
67. Waar de Foyer wordt binnengegaan is de ruimte dubbelhoog en de constructie zichtbaar, de constructie heeft een hoge dichtheid en minder hoge balken.
68. Aan de tuin zijde van de foyer is de ruimte minder hoog, hier boven is een balkon voor de artiesten die zo uit kunnen kijken over de foyer. De ruimte rond de tuin is meer geborgen, hierdoor fijner om in te verblijven. Deze tuin geeft inzicht in het proces van de productie. Hier zullen bijvoorbeeld decors en installaties gemaakt worden, het publiek kan zien wat er komt kijken bij het produceren van kunst wat een andere ingang geeft voor reflectie. Zo is er een verschil gemaakt in het verblijven en het de zaal in gaan. Er is extra hoogte gegeven voor de grote dichtheid mensen bij het betreden van een theater zaal.
69. Na de voorstelling kunnen de bezoekers gebruik maken van de theater kamer. Dit café heeft een huiselijke sfeer. De ruimte wordt toegeëigend door de Theater makers door de toepassing van een posterwand. Hier kunnen ook de andere theaters in de straat hun posters ophangen. Deze theater kamer is zichtbaar aan de straat. De actieve functie van de Brakke Grond wordt hierdoor ook 's avonds zichtbaar aan het plein. Dit is uniek in deze straat.
70. Op deze manier heb ik een ontwerp gemaakt welke de levendigheid en actieve karakter van de brakke grond aan de stad geeft en de stad zichtbaarheid aan de brakke grond.